

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ОСНОВИ НА АГРАРНИЯ БИЗНЕС“

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес“; ОКС „магистър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО

СЕМЕСТЪР: 9 за СС и СНУ, 11 за ДНДО

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	138
В т.ч.:	
• КОНСУЛТАЦИИ	6
• САМОПОДГОТОВКА	132

Изготвили програмата:

1.
(доц.д-р Теодорина Турлакова)

2.
(доц.д-р Мария Станимирова)

Ръководител катедра:
„Аграрна икономика“ (доц.д-р Мария Станимирова)

I. АНОТАЦИЯ

Обучението по дисциплината “Основи на аграрния бизнес” следва да запознае студентите със същността и обхвата на аграрния бизнес и неговите основни направления. Учебното съдържание на дисциплината “Основи на аграрния бизнес” е формирано с оглед да се осигури необходимия базов обем знания и да се придобие основно разбиране на принципите на агробизнеса и тяхното приложение при решаването на проблеми в земеделието, както и да се акцентира на социално-икономическите аспекти на държавната политика по отношение на аграрния сектор.

Дисциплината „Основи на аграрния бизнес” е основополагаща за подготовката на специалисти с образователна и квалификационна степен „бакалавър” в специалност „Аграрен бизнес”. Тя е теоретико-приложна икономическа дисциплина, изучаваща процесите и подходите на взаимодействие между икономиката, управлението и технологичните процеси в агробизнеса. С изучаването на тази дисциплина студентите от специалността придобиват необходимите теоретични и практически знания, за да могат да:

- оценяват важността на икономическите, технологичните и социалните процеси, протичащи в агробизнеса;*
- познават основните понятия и категории в областта на аграрната икономика;*
- вземат решения за ефективно използване на ресурсите и икономическите проблеми на фирмено и национално равнище;*
- разкриват възможности за решаване на проблеми в областта на оптимизацията на производството, разходите и продуктите съотношения в аграрните предприятия;*
- анализират основните икономически проблеми и да вземат целесъобразни решения за тяхното управление;*
- формират мислене, според което аграрната дейност е подчинена на икономическата ефективност, рентабилност и социална значимост.*

Дисциплината „Основи на аграрния бизнес” формира умения за: практическо приложение на изучаваните основни инструменти и подходи, като по този начин създава условия за рационално, от гледна точка на икономиката, управление на агробизнеса на микро и макро равнище; текущо анализиране на целесъобразността при използване на ресурсите, както и разкриване на възможности за все по-добра хармонизация на икономическите, технологични и управленски процеси.

Дисциплината „Основи на аграрния бизнес” се базира на изучаваните в предходните курсове дисциплини, „Микро- и макроикономика, „Основи на управлението“ и др.. Натрупаните знания са основа за изучаване на широк кръг от икономически дисциплини в специалността.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
Тема първа. АГРАРНИЯ СЕКТОР И НЕГОВАТА РОЛЯ В НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА	
1.1.	Същност на понятията „аграрен сектор“ и „аграрен бизнес“
1.2.	Място и роля на селското стопанство. Структура на селскостопанското производство. Основни сектори на агроиндустрията.
1.3.	Предмет на дисциплината „Основи на аграрния бизнес“.
Тема втора: ТИПОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА АГРАРНИЯ БИЗНЕС	
2.1.	Същност, класификация и модели на аграрния бизнес
2.2.	Исторически процеси и развитие на аграрния бизнес
2.3.	Производствени фактори и ресурси.
Тема трета. СТОПАНСКИ СТРУКТУРИ В АГРАРНИЯ БИЗНЕС	
3.1.	Същност на земеделските структури за аграрно производство
3.2.	Видове земеделски структури (фамилни, частни земеделски стопанства, Земеделски производител, и др.)
3.3.	Мотиви при изграждане на земеделските структури
3.4.	Кооперирането и сдружаването в агробизнеса като закономерен процес. Същност и видове кооперативни и дружествени структури (кооперации, дружества, сдружения, клъстерни образувания, интегрирани структури).
Тема четвърта. ОСНОВНИ РЕСУРСИ В АГРОБИЗНЕСА	
4.1.	Производствените ресурси в агробизнеса
4.2.	Земята-основно средство за производство в селското стопанство
4.3.	Специфична характеристика на труда и класификация на персонала в аграрните предприятия. Определяне на потребностите от персонал. Нормиране, производителност и заплащане на труда.
4.4.	Същност, състав и особености на капитала на аграрното предприятие. Видове, структура на капитала и фактори, които я определят
Тема пета. АКТИВИ В АГРАРНИЯ БИЗНЕС	
5.1.	Същност и особености на активите и имуществото
5.2.	Състав и структура на активите в агробизнеса
5.3.	Ефективно използване на дълготрайните активи
5.4.	Нормиране, обръщаемост и ефективно използване на краткотрайните активи
Тема шеста. ПРОИЗВОДСТВЕНИ ЗАВИСИМОСТИ И ОПТИМИЗАЦИИ В АГРАРНИЯ БИЗНЕС	
6.1.	Оптимизация на производството чрез „Фактор-продукт“
6.2.	Производствени разходи в аграрния бизнес. Методи и техники за оптимизиране на разходите в предприятията. Оптимално съчетание на вложения.
6.3.	Зависимости „продукт-продукт“ в агробизнеса
Тема седма. ПРИХОДИ, ДОХОДИ И ПЕЧАЛБА В АГРАРНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ.	
7.1.	Приходи и доходи на аграрния бизнес
7.2.	Печалба и механизми на разпределение в различните организационно-стопански форми. Максимизация на печалбата
7.3.	Разпределение на дохода в земеделските производствени кооперации

Тема осма. РЕНТАБИЛНОСТ И ИКОНОМИЧЕСКА ЕФЕКТИВНОСТ	
8.1.	Рентабилност и ефективност на стопанската дейност
8.2.	Техническа, ценова и икономическа ефективност
8.3.	Критерии и показатели за оценка на ефективността
Тема девета. ОРГАНИЗАЦИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО В АГРАРНИЯ БИЗНЕС	
9.1.	Управленско решение и организация по изпълнението. Равнища на управление в агробизнеса
9.2.	Процедура по вземане на управленско решение. Обекти и субекти на управление в агробизнеса.
9.3.	Информация и управленски решения
Тема десета. ДЪРЖАВНО РЕГУЛИРАНЕ И ИНСТИТУЦИОНАЛНА СРЕДА НА АГРОБИЗНЕСА	
10.1.	Предпоставки за държавна намеса в агробизнеса
10.2.	Механизми за държавна намеса и типове аграрна политика. Влияние на Общата селскостопанска политика на ЕС.
10.3.	Ролята на институциите в развитието на агробизнеса. Държавни и неправителствени институции, осъществяващи аграрната политика в България.
Тема единадесета. ПРОДОВОЛСТВЕНАТА ПОЛИТИКА- ЦЕЛИ, ОБХВАТ И ИНСТРУМЕНТИ	
11.1.	Същност на продоволствените ресурси. Състояние в България.
11.2.	Необходимост от провеждане на политика по производството на храни.
11.3.	Продоволствена сигурност – показатели и критерии.

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ

Методите на подготовка и провеждане на обучението по дисциплината „Основи на екоикономиката” включват използването на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

- учебни ресурси – електронен учебник, електронно учебно помагало, мултимедийни презентации, файлове, интернет страници, хипервръзки (URL-модул);
- учебни дейности – провеждане на учебни занятия в присъствени периоди, а чрез платформата за дистанционно обучение се прилагат разписание, база от данни, урок, форум и чат.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Тест със затворени въпроси	1	40
	Общо за семестриален контрол:	1	40
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (присъствен тест)	1	50
	Общо за сесиен контрол:	1	50
	Общо за всички форми на контрол:	2	90

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Основи на аграрния бизнес“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Маринов, М. и др., Икономика на аграрното предприятие, УИ «Наука и икономика», Варна, 2004
2. Благоев, Б. Т. Турлакова и колектив, Икономика на предприятието, УИ «Наука и икономика», Варна, 2010
3. Турлакова, Т. Концепция трансграничного аграрного рынка, Журнал научных публикаций „Экономика, социология и право“, 2012, 11, с.16-30.
4. Станимирова, М., Станимиров Е., Турлакова, Т и Т.Георгиева. Аграрен маркетинг. Изд. „Наука и икономика“, 2012.
5. Турлакова, Т. Интегрирано развитие чрез диверсификация и мултифункционално използване на ресурсите, Сп. Известия на съюза на учените-Варна, Серия „Икономически науки“, 2014, с.28-34
6. Turlakova, T. Semi-subsistence farms in Europe-challenge to the EU and national agrarian policies, Trakia Journal of science 11 (1), 2013, 499-515
7. Георгиева Т. Социалният капитал в кооперативните организации: приложение на концепцията и измерване, Сп. Управление и устойчиво развитие» бр.1, ЛТУ, 2012
8. Стоянова, З., Малък и семеен агробизнес, София, Унив. изд. Стопанство, 2010
9. Христова, С., Труд и трудови отношения в агробизнеса, София, Унив. изд. Стопанство, 2007